

نخستین موارد ابتلا به زیر سویه‌های جدید **اومیکرون (کروناوی جدید)** با نام‌های BQ.1 و XBB در کشور شناسایی شد که از آغاز احتمالی موج هشتم کرونا حکایت دارد. بر اساس شواهد موجود در حال حاضر، مشاورین و محققین سازمان جهانی بهداشت احساس نمی‌کنند که فنوتیپ کلی XBB و BQ.1 از سایر زیر سویه‌های Omicron متفاوت باشند.

دو زیر سویه XBB و BQ.1، جهش‌هایی از آمیکرون هستند و به عنوان زیر سویه‌های سویه آمیکرون شناخته می‌شوند. بنابراین بسیاری از خصوصیات ویروس آمیکرون، یعنی سرایت‌پذیری بالا، درگیری دستگاه تنفسی فوقانی و... را دارند.

این زیر سویه‌ها اکنون در بسیاری از کشورهای جهان شیوع دارند، به طوری که هم در کشورهای غربی و هم در برخی کشورهای آسیایی مانند ژاپن و کره جنوبی روند افزایشی را طی کرده‌اند و مواردی نیز در ایران مشاهده شده است.

دو زیر سویه XBB و BQ.1، اخیراً در ایران نیز مشاهده شده است و کارشناسان واکسن را تنها سپر موجود در برابر این زیر سویه‌ها می‌دانند، اما همچنان متأسفانه بسیاری از مردم از دریافت واکسن کرونا امتناع می‌کنند. زیر سویه‌های جدید امیکرون در برخی کشورهای اروپایی، آمریکا، چین و هند تاکنون مشاهده می‌شد، اما اکنون این ویروس جدید در ایران نیز مشاهده شده است.

زیر سویه‌های BQ.1 و BQ.1.1 اکنون مسئول ۶۸٪ موارد جدید ابتلا به کرونا هستند، در حالی که زیر متغیر XBB باعث ۴٫۷٪ از عفونت‌های جدید می‌باشند. در این مقاله که در بخش مطالعات آزمایشگاه مجهز تهران تهیه شده است، به بررسی این سویه جدید کرونا می‌پردازیم.

زیر سویه XBB چه مشخصاتی دارد؟

XBB نوترکیبی از زیر سویه‌های BA.2.10.1 و BA.2.75 است. و در ۳۵ کشور شناسایی شده است. داده‌های فعلی نشان نمی‌دهد که تفاوت‌های اساسی در شدت بیماری برای عفونت‌های XBB وجود داشته باشد. با این حال، شواهد اولیه‌ای وجود دارد که نشان می‌دهد در مقایسه با سایر زیرشاخه‌های Omicron در گردش، خطر عفونت مجدد بیشتر است. موارد عفونت مجدد در درجه اول محدود به کسانی است که عفونت اولیه در دوره قبل از Omicron داشتند. در حال حاضر، هیچ داده‌ای برای حمایت از فرار از پاسخ‌های ایمنی ناشی از سایر

زیر سویه های Omicron وجود ندارد. به نظر می رسد وضعیت بیماری زایی این زیر سویه تحت تأثیر اندازه و زمان امواج قبلی Omicron و همچنین پوشش واکسیناسیون کرونا قرار دارد.

زیر سویه BQ.1 چه مشخصاتی دارد؟

BQ.1 زیرشاخه ای از BA.5 است که حامل جهش های تاج در برخی از سایت های آنتی ژنی کلیدی از است. علاوه بر این جهش ها، زیرشاخه BQ.1.1 حامل یک جهش تاج اضافی در یک سایت آنتی ژنی کلیدی است. BQ.1 دارای شیوع ۶٪ است و در ۶۵ کشور شناسایی شده است. هیچ داده ای در مورد شدت یا فرار ایمنی از مطالعات روی انسان وجود ندارد. این احتمال وجود دارد که این جهش های اضافی احتمال فرار ایمنی را نسبت به سایر زیرشاخه های Omicron در گردش ایجاد کرده باشند، و بنابراین خطر عفونت مجدد بالاتر است که نیاز به بررسی بیشتر دارد. در حال حاضر هیچ داده اپیدمیولوژیکی وجود ندارد که نشان دهنده افزایش شدت بیماری باشد. تأثیر تغییرات ایمونولوژیکی مشاهده شده بر واکسن گریزی این سویه هنوز مشخص نیست. بر اساس دانش موجود در حال حاضر، محافظت توسط واکسن ها ممکن است کاهش یافته باشد، اما هیچ تأثیر عمده ای بر محافظت در برابر بیماری شدید پیش بینی نشده است.

زیر سویه های جدید ویروس کرونا XBB و BQ.1 چه علائمی ایجاد می کنند؟

طبق گفته های متخصصان و کارشناسان دو سویه جدید امیکرون یعنی BQ و XBB علائم خفیفی به همراه دارد.

این بیماری خطرناک تر از نوع دلتا نیست و فرد مبتلا دچار یکی از علائم گوارشی مانند تهوع، استفراغ، دل درد، آبریزش بینی، گلودرد و بدن درد می شود؛ میزان درد در مبتلایان متفاوت و دوره نقاهت این بیماری نیز معمولاً سه روز است. با این حال توصیه می شود مدت استراحت تا یک هفته ادامه یابد.

سویه BQ هم درست مانند سویه BA5 از زیرسویه های فرعی امیکرون است که همین موضوع سبب می شود براساس نظر کارشناسان این سویه هم بیماری زایی در حد امیکرون داشته باشد؛ هرچند که فراگیری بالایی دارد و این سبب می شود احتمالاً در روزهای آتی با افزایش موارد مواجه شویم.

دو زیر سویه BQ و XBB، عمدتاً دستگاه تنفسی فوقانی را درگیر کرده و علائمی مانند گلودرد، سوزش گلو، آبریزش بینی و ... دارند. در عین حال با احتمال کمتر ممکن است دستگاه تنفسی تحتانی را هم درگیر کنند و

حالاتی از سرفه، ذات‌الریه، تب و لرز و ... را ایجاد کنند. در عین حال میزان سرایت‌پذیری ویروس کرونای اُمیکرون و زیرسویه‌هایش بالاست و در این زیرسویه‌ها نیز میزان سرایت‌پذیری و ابتلا به بیماری معمولاً بالاست، اما میزان کشندگی آن‌ها کمتر است. البته فعلاً بر اساس مطالعات کنونی این نتایج اعلام شده است و به طور کلی این دو زیرسویه چندان شناخته شده نیستند.

طبق نظر متخصصان به طور کلی ابتلاء به سویه‌های جدید ۱BQ و XBB علائم خفیفی به همراه داشته و کشندگی بالایی نیز ندارد. با این حال سالمندان، بیماران پیوندی، سرطانی و دارای نقص ایمنی بدن از جمله افراد آسیب‌پذیر جامعه هستند که بیشتر در معرض خطر ابتلاء به زیرسویه‌های جدید اومیکرون قرار دارند، به همین دلیل توصیه می‌شود این افراد هرچه سریع‌تر یک نوبت دیگر از واکسن کرونا را که ۶ ماه از فاصله تزریق دز یادآور آن‌ها گذشته است، تزریق کنند.

پدرام پاک آئین، سخنگوی وزارت بهداشت در همین باره گفت که با شناسایی سه مورد ابتلا به زیر سویه‌های جدید اومیکرون در کشور و با توجه به سرعت انتقال بالای این زیرسویه‌ها، احتمالاً در روزهای آینده شاهد افزایش آمار ابتلا به اومیکرون خواهیم بود.

سخنگوی وزارت بهداشت با اعلام این که کرونا در هیچ جای دنیا تمام نشده است، از مردم خواست تا «همه افراد بالای ۱۸ سال که دارای بیماری زمینه‌ای بوده و ۶ ماه از آخرین واکسن آنها گذشته، هر چه سریع‌تر نسبت به تزریق دز یادآور اقدام کنند». وی با بیان اینکه میزان مراجعه مردم به مراکز واکسیناسیون روزانه کمتر از پنج هزار نفر است، این رقم را ناکافی دانست.

منابع:

<https://www.who.int>

<https://per.euronews.com>

<https://www.cnbc.com/2022/12/30/covid-news-omicron-xbbpoint1point5-is-highly-immune-evasive-and-binds-better-to-cells.html>

https://fa.wikipedia.org/wiki/%D9%88%D8%A7%DA%A9%D8%B3%D9%86_%DA%A9%D9%88%D9%88%DB%8C%D8%AF-%DB%B1%DB%B9

۱

